

FINNDISC

Rolf Kronqvist oli työskennellyt 1960-luvun alkupuolella Westerlundin tuotantopäällikkönä ja Erik Lindström saman yhtiön kapellimestarina. Vuonna 1963 Kronqvist ja Lindström päättivät perustaa kokeilumielessä oman levy-yhtiön. Kronqvist toimi Finndiscin toimitusjohtajana ja Lindström tuotantopäällikkönä. Yhtiön tuotanto perustui aluksi Westerlundilta pois lähteneisiin artisteihin. Erik Lindström sävelsi itse monet Finndiscin julkaisemista kappaleista – osan salanimellä P. Naseva.

Finndiscin suurimmat myyntimenestykset ajoittuvat 1960-luvun puoliväliin, jolloin yhtiön artistikaartiin kuuluivat Juha Vainio, Martti ”Huuhaa” Innanen ja Irwin Goodman. Useita menestyssävelmiä Finndiscille laulanut ja sanoittanut Vainio palkattiin vuoden 1966 alussa Finnlevyyn kuukausipalkkaiseksi sanoittajaksi. Myös Irwin Goodman siirtyi Finnlevyyn talvella 1966.

Finndiscin levyt olivat saksalaisten omistaman Finntone-yhtiön jakelussa. Fazer halusi häiritä uuden kilpailijansa menestystä, joten monet yhtiön levykaupat kieltäytyivät myymästä Finndiscin äänitteitä. Finndiscin levytykset menestyivät kuitenkin hittilistoilla, joten Fazer joutui luopumaan boikotista. Esimerkiksi Martti Innasen laulamaa parodiatangoa Elsa, kohtalon lapsi myytiin yli 20.000 kappaletta. Vainion, Innasen ja Goodmanin levytysten lisäksi Finndisc julkaisi myös perinteisempää iskelmää sekä nuorison rautalankamusiiikkia.

Finndiscin levytykset myivät tuotannon suppeuteen nähden hyvin. Yhtiö julkaisi vuosina 1963–1970 kaikkiaan 65 singleä, seitsemän EP-levyä ja kolme LP-levyä. Näiden joukossa oli peräti 14 myyntilistojen kymmenen kärkeen yltänyttä levytystä, joista kahdeksan oli Erik Lindströmin säveltämiä. 1970-luvun vaihteessa Kronqvist ja Lindström päättivät kuitenkin myydä yhtiönsä Scandialle. Myyntipäätökseen vaikutti merkittävästi se, että yhtiön keskeiset artistit, Juha Vainio ja Irwin Goodman, olivat siirtyneet Fazerille. Lisäksi Kronqvistille tarjottiin mahdollisuutta siirtyä levy-yhtiö EMI:n palvelukseen.

Finndisc herätettiin jälleen henkiin vuonna 1974. Yhtiö oli päätynyt Fazerille sen jälkeen, kun Fazer oli ostanut Scandian vuonna 1972. Finndiscistä tuli yksi kolmesta Fazer-perheen levy-yhtiöstä

Finnlevyn ja Scandian rinnalle. Finndisc julkaisi vuosittain kymmenkunta albumia ja 10–20 singleä Rondo- ja Delta-levymerkeillä. Vuodesta 1979 lähtien myös Safir-levymerkki otettiin

uudelleen käyttöön. Finndiscin toiminnasta vastasivat Scandian myynnin jälkeen Fazerille päätyneet Paavo Einiö ja Jaakko Salo. Tuotantoyksikkö sai toimia varsin itsenäisesti, ja Einiö onkin todennut, että Finndiscissä vallitsi pitkälti vanha Scandian henki.

1970–1980-lukujen Finndisc tuotti sekä popmusiikkia että perinteisempää kotimaista iskelmää. Delta- ja Rondo-levymerkeille äänittivät muun muassa Virve ”Vicky” Rosti, Danny, Kirka, Juha Vainio, Anneli Sari, Jukka Raitanen ja Taisto Ahlgren. Finndisc julkaisi kuitenkin myös esimerkiksi ensimmäisenä suomalaisena punk-levytyksenä pidetyn Briardin I Really Hate You -singlen vuonna 1977.

SAFIR 1963–1970

Finndisc julkaisi vuosina 1963–1970 kaikki levynsä Safir-merkillä. Uuden yhtiön alkuaikojen artisteja olivat Arja Tuomarila, Erkki Liikanen ja Heikki Aarva. Heidän levytyksistään menestyi myyntilistoilla parhaiten Aarvan laulama venäläistä alkuperää oleva Tuulella ei ole ystävää, joka ylsi 10. sijalle joulukuussa 1963.

Finndisc julkaisi myös uutta nuorison muotimusiikkia, rautalankaa, josta vastasivat ruotsalainen The Adventurers sekä The Destroyers ja The Caretakers. The Adventurers levytti Erik Lindströmin säveltämän Letkajenkan jo puolisen vuotta ennen kuin Rauno Lehtinen kirjoitti maailmanmaineeseen kohonneen Letkiksensä. Vaikka Letkajenkka julkaistiinkin hieman ennen suurinta letkajenkkahuumaa, se oli silti kolme kuukautta Suomen kymmenen myydyimmän singlen joukossa.

Vuonna 1964 Finndisc laajensi menestyksellisesti tuotantoaan huumorimusiikin suuntaan, kun Juha Vainio alkoi levyttää Safir-levymerkille. Finndisc julkaisi seuraavan kahden vuoden aikana Vainiolta yhden LP-levyn ja kahdeksan singleä, joista Juhannustanssit oli parhaimmillaan Suomen listan toisella sijalla. Myös Sellanen ol’ Viipuri, Poliisi ja Herrat Helsingin pääsivät kymmenen myydyimmän listalle.

Safirin julkaisutoiminta painottui yhä enemmän huumorilaulujen ja satiirisen protestilau-

lun suuntaan, kun Finndiscin artistikaartiin liittyivät vuonna 1965 Irwin Goodman ja 1967 Martti ”Huuhaa” Innanen. Irwin levytti Safirille kolme singleä ja yhden EP-levyn. Ensilevytys En kerro kuinka jouduin naimisiin nousi yllättäen myyntilistan kolmannelle sijalle ja seuraava single Työmiehen lauantai kakkoseksi. Myös Kalteritango ja Autolla Kanarian saarille pääsivät kymmenen kärkeen. Vuonna 1966 Irwin siirtyi Fazerille. Hän oli ehtinyt sitä ennen äänittää Finndiscille kymmenen laulua, jotka Fazer lunasti kertakorvauksella. Monessa lähteessä korvauksen suuruudeksi mainitaan 30.000 mk, mutta Erik Lindströmin mukaan summa olisi ollut hieman pienempi eli 25.000 mk. Joka tapauksessa kyseessä oli siihen mennessä suurin yhden LP-levyn nauhoista maksettu korvaus Suomessa.

Martti Innanen levytti Safirille kaikkiaan yhdeksän singleä ja yhden LP-levyn. Hänen läpimurtolevyysä Elsa, kohtalon lapsi pysyi peräti neljä kuukautta Suomen listaykkösenä. Muut kymmenen myydyimmän listalle nousseet Innasen levytykset olivat Esteri, tyttö sadepisarain, Urjalan taikayö ja Gunnar vierasmaalainen.

Vaikka Safirin tuotanto painottuikin sekä määrällisesti että kaupallisesti huumorimusiikkiin, levymerkillä julkaistiin myös perinteisempää suomalaista iskelmämusiikkia, josta vastasivat muun muassa Pauli Lehtola, Kauko Käyhkö, Tapio Rautavaara sekä sokea laulaja Kari Purhonen. Lisäksi Safir julkaisi kaksi 1960-luvun nuorisoidolin Kai Lindin singleä. Finndiscin viimeiseksi julkaisuksi ennen yhtiön myyntiä Scandialle jäi vuonna 1970 julkaistu Heput-kokoonpanon single Pois et mennä saa.

DELTA

Finndiscin 1970–1980-lukujen levymerkeistä Delta painottui enemmän popmusiikin suuntaan, sillä sille äänittivät muun muassa Virve ”Vicky” Rosti, Danny ja Kalervo ”Kassu” Halonen sekä Kirka ja Anna Babitzin. Heistä kaupallisesti menestynein oli Virve Rosti, joka levytti Deltalle viisi LP-levyä sekä lähes 20 singleä. Hänen ensisinglensä Kun Chicago kuoli oli kolme kuukautta Suomen listaykkösenä, mutta myös Tuolta saapuu Charlie Brown ja Näinkö meille aina käy nousivat myyntilistojen kärkeen. Rostin albumi 1-2-3-4-Tulta! sai platinalevyn ja myi kaikkiaan lähes 60.000 kappaletta.

Danny levytti Deltalle yhden LP-levyn ja kuusi singleä, joista Kuusamo nousi listaykköseksi. Kirka puolestaan äänitti Deltalle LP:n Kaksi puolta sekä albumin Anna & Kirka yhdessä sisarensa Annan kanssa. Kirkalta ja Annalta julkaistiin myös useita singlejä, joista osassa he lauloivat triona sisarensa Muskan kanssa. Delta julkaisi myös kolme Kassu Halosen sooloalbumia eli Halonen ja Halosta 1–2.

Delta ei kuitenkaan keskittynyt pelkästään popmusiikkiin, sillä levymerkillä julkaistiin myös esimerkiksi Ami Aspelundin, Seitsemän seinähullun veljeksien ja Paul ”Nacke” Johanssonin äänitteitä. Delta julkaisi myös Juha Vainion kolme viimeiseksi jäänyttä LP-levyä: Albatrossi ja sorsa, Sellaista elämä on sekä Elämää ja erotiikkaa. Näiltä Jaakko Salon tuottamilta levyiltä sekä niiltä lohkaistuilta singleiltä löytyvät nimisävelmiensä lisäksi monet muutkin Vainion suosituimmista lauluista, kuten Vanhojapoikia viiksekkäitä, Käyn ahon laita, Kotkan poikii ilman siipii ja Matkalla pohjoiseen. Omana aikanaan myyntilistan kymmenen kärkeen pääsi näistä klassikoiksi muodostuneista lauluista ainoastaan Matkalla pohjoiseen.

Kaikkiaan Delta-merkillä julkaistiin vuosina 1974–1985 29 LP-levyä ja 83 singleä. Lisäksi osa albumeista julkaistiin myös C-kasetteina.

RONDO

Rondo keskittyi Deltaa enemmän perinteiseen suomalaiseen iskelmään. Rondon levytysten tuottajina toimivat etupäässä Jaakko Salo ja Erik Lindström. Rondon artisteihin kuului esimerkiksi Jukka Raitanen, joka äänitti levymerkille esikoisalbuminsa Vangin toive, joka sai platinallevyn ja myi kaikkiaan 54.000 kappaletta. Rondo julkaisi Raitaselta kaikkiaan seitsemän LP-levyä. Toinen merkittävä perinteisen iskelmän levyttäjä oli Pekka Himanka, jolta julkaistiin niin ikään seitsemän albumia. Himangan tulkitsema Kankaan kaunis Katriina nousi parhaimmillaan singlelistan sijalle viisi.

Jaakko Salon kanssa jo 1960-luvulla levyttänyt Eino Grön teki Rondolle yhteensä kuusi albumia, joista vanhasta materiaalista koottu Parhaat päälle menestyi kaupallisesti parhaiten, sillä

se oli kolme kuukautta kymmenen myydyimmän listalla. Rondon kautta läpimurron tehnyttä uutta artistikaartia edustivat Mika ja Turkka Mali, joilta julkaistiin kolme albumia. Merkittävä osuus Rondon äänilevytuotannossa oli myös maamme eturivin romanilaulajilla, sillä Taisto Ahlgrenilta, Anneli Sarilta ja Hortto Kaarloilta julkaistiin yhteensä yhdeksän albumia.

Rondon humoristisempaa linjaa edustivat Esa Pakarinen, Kivikasvot ja Seitsemän seinähullua veljestä. Kivikasvojen single Tankeros Love oli myyntimenestys, sillä se oli kaksi kuukautta Suomen listan toisella sijalla. Myyntilistoille nousivat myös Seinähullujen single Banaanina poskeen ja albumi Sinne sun tänne ja takaisin.

Yhden artistin ympärille rakennettujen LP-levyjen lisäksi julkaistiin 11 kokoelma-albumia, joista parhaiten menestyi vanhoista tallenteista koottu Sinun silmiesi tähden, joka nousi myyntilistan viidennelle sijalle. Rondo julkaisi myös neljä lastenlevyä, joista tunnetuin on Brita Koivusen Unihiekkaa.

Rondo-merkillä julkaistiin vuosina 1974–1985 yhteensä 75 LP-levyä ja 93 singleä. Suurin osa LP-levyistä julkaistiin myös C-kasetteina.

SAFIR 1979-

Safir-levymerkki otettiin uudelleen käyttöön vuonna 1979. Safir-merkillä ei kuitenkaan julkaistu uustuotantoa, vaan levymerkkiä käytettiin ainoastaan vanhemman materiaalin julkaisemiseen uudelleen LP- ja CD-levyinä tai C-kasetteina.

Kirjoittaja: Juha Henrickson